

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โดยกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล
และข้อเสนอแนะซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีผู้วิจัย ได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้คือ

1. เพื่อศึกษาความต้องการของผู้เกี่ยวข้องกับแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน
4. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้แนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในขั้นศึกษาความต้องการแนวทางการปฏิบัติ
การนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษา ประกอบด้วย
ศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
และครู ปฏิบัติการหน้าที่วิชาการ ปีการศึกษา 2547

1.1.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยขั้นพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการบริหารการศึกษา ที่มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญา
เอกสาขาบริหารการศึกษาในสถานศึกษา หรือมีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษามาแล้ว
ไม่ต่ำกว่า 10 ปี

1.1.3 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางการ
ปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการบริหารการศึกษา

หรือสาขาที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงานในหน่วยงานทางการศึกษาหรือหน่วยงานทางการศึกษาหรือสถานศึกษา หรือมีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษามากแล้ว ไม่น้อยกว่า 10 ปี

1.1.4 ประชากรที่ใช้ในการตรวจสอบความเป็นไปได้ของแนวทางการปฏิบัติการ นิเทศ การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 449 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 ชั้นศึกษาความต้องการแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2.1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยชั้นศึกษาความต้องการแนวทางการ ปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษา ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูปฏิบัติการหน้าที่วิชาการ จำนวน 17 คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยทฤษฎีความน่าจะเป็นด้วยการเลือกแบบเจาะจง

1.2.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา รวม 7 คน

1.2.1.3 ครูปฏิบัติการหน้าที่วิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 คน

1.2.1.4 ศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน 5 คน

1.2.2 ชั้นพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยชั้นพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัย ทฤษฎีความน่าจะเป็น ด้วยการเลือกแบบเจาะจงโดยผู้วิจัยเลือกคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญไว้ดังนี้ เป็นผู้ที่มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาเอก สาขาบริหารการศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามี ประสบการณ์และปฏิบัติการเกี่ยวกับการศึกษาในหน่วยงานทางการศึกษาหรือมีประสบการณ์ใน สถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี

1.2.3 ชั้นศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยชั้นความเหมาะสมของแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการ ศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 30 คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดย

ไม่อาศัยทฤษฎีความน่าจะเป็น ด้วยการเลือกแบบเจาะจงโดยผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1.2.3.1 เป็นผู้มีความรู้ไม่ต่ำกว่าปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา มีประสบการณ์และปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในหน่วยงานทางการศึกษาหรือมีประสบการณ์ในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 25 คน

1.2.3.2 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีประสบการณ์และปฏิบัติงานการบริหารการศึกษา มาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือมีผลงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการนิเทศการศึกษา จำนวน 3 คน

1.2.3.3 เป็นนักวิชาการหรือผู้บริหารของหน่วยงาน ซึ่งมีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

1.2.4 ชั้นศึกษาความเป็นไปได้ ของแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน 210 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยการจับสลากคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ขอมให้คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 0.05 จำนวนโดยใช้ตารางของเครซี่ และมอร์แกน (ยูทท โทยวรรณ, 2544 : 104)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ความต้องการ แบบประเมินแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบบสอบถามความคิดเห็นความเหมาะสมและแบบสอบถามความเป็นไปได้ของแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ ให้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มีหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยถึงผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านวิชาการเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา จำนวน 5 ฉบับ ได้รับคำตอบกลับมาทั้งสิ้นจำนวน 5 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และความร่วมมือตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน 30 ฉบับ ได้รับคำตอบกลับมาทั้งสิ้นจำนวน 30 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แบบสอบถามความเชื่อถือของเครื่องมือจากผู้บริหารสถานศึกษา 30 ฉบับ ได้รับคำตอบกลับมาทั้งสิ้น 30 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และแบบสอบถามความเป็นไปได้จากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน 210 ฉบับ ได้รับคำตอบกลับมาทั้งสิ้น จำนวน 210 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยนำผลจากการตอบแบบสัมภาษณ์ของผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษา ไปหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

4.2 ผู้วิจัยนำผลจากแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์หาค่าความตรงของเนื้อหา โครงสร้าง หลักวิชาการของเนื้อหา กำหนดแปลค่าความตรงตามเนื้อหา โครงสร้าง หลักวิชาการ ระหว่าง 0.50-1.00

4.3 ผู้วิจัยได้นำผลจากการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเหมาะสมของแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในแต่ละชั้นและในแต่ละชั้นตอนย่อยแล้วพิจารณาค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 3.50 ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ถือว่าชั้นรายการนั้นมีความเหมาะสม

4.4 ผู้วิจัยได้นำผลจากการแบบสอบถามของผู้บริหารสถานศึกษาที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความเป็นไปได้ในภาพรวมและ แต่ละชั้นตอนแล้วพิจารณาค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 3.50 ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ถือว่ามีความเป็นไปได้

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษามีความต้องการแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน 5 ชั้นตอน 30 แนวทาง มีข้อเสนอแนะให้เพิ่มเติม ตอนที่ 1 ชั้นเตรียมการ 1 แนวทาง คือ สรุปผลการดำเนินการที่ผ่านมา ตอนที่ 2 ชั้นการวางแผน 1 แนวทาง คือ เลือกรูปแบบการนิเทศการสอนในโรงเรียนในรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบท ตอนที่ 3 ชั้นการดำเนินการ 1 แนวทาง คือ สังเกตการสอนของบุคลากรครู ตอนที่ 4 ชั้นการประเมินผลการนิเทศ 1 แนวทาง คือ ประเมินหลังการนิเทศการศึกษาเพื่อนำผลมาพัฒนาระบบการนิเทศการศึกษา ตอนที่ 5 ชั้นปรับปรุงแก้ไขวิธีการนิเทศ 1 แนวทาง คือ สรุปผลและรายงานผล จึงเป็นแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา ตามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษา 5 ชั้นตอน 35 แนวทาง

2. ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 ขั้นตอน 35 แนวทาง มีข้อเสนอแนะให้ปรับลดแนวทางเพื่อความชัดเจน ตอนที่ 4 ขั้นการประเมินผลการนิเทศ ดัดแนวทาง 1 แนวทาง คือ กระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาควรประสานกับเขตพื้นที่ ตอนที่ 5 ขั้นปรับปรุงแก้ไขวิธีการนิเทศ ดัดแนวทาง 1 แนวทาง คือ วิเคราะห์ออกแบบ เพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงมีแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 5 ขั้นตอน 33 แนวทาง

3. ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา ทั้งหมด 5 ขั้นตอน 33 แนวทาง

4. จากการศึกษาคความเป็นไปได้ของแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่ามีความเป็นไปได้ที่จะเป็นการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาทั้ง 5 ขั้นตอน 33 แนวทาง

5. แนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา ที่พัฒนาขึ้น ตรงกับความต้องการ มีความเหมาะสม และเป็นไปได้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน 33 รายการดังนี้ 1) ชั้นเตรียมการ 9 แนวทาง 2) ชั้นการวางแผน 11 แนวทาง 3) ชั้นการดำเนินการ 4 แนวทาง 4) ชั้นการประเมินผลการนิเทศ 5 แนวทาง และ 5) ขั้นปรับปรุงแก้ไขวิธีการนิเทศ 4 แนวทาง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสรุปแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา มีประเด็นสำคัญที่จะต้องพิจารณาและนำมาอภิปรายดังนี้

1. ชั้นเตรียมการ ประกอบด้วย 9 แนวทาง คือ 1) จัดระบบการนิเทศการศึกษา 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา 3) สำรวจความต้องการดำเนินการ 4) แต่งตั้งคณะกรรมการวางแผน 5) เตรียมให้ความรู้บุคลากรสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง 6) สร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง 7) สร้างความร่วมมือในการวางแผน 8) กำหนดนโยบายการนิเทศการศึกษา 9) สรุปผลการดำเนินการที่ผ่านมา ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 36) ; สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 23) ; กรมวิชาการ (2543 : 17) ; นิพนธ์ ไทยพานิช (2531 : 36) ได้กำหนดขอบข่ายแนวทางการปฏิบัติ

การนิเทศการศึกษา ได้มีก่ จักระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา ชั้นเตรียมการนิเทศ การประชุมปรึกษาก่อนการสังเกตการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของอกินันท์ นาระคะ (2540 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบันแนวทางการพัฒนาการนิเทศงาน วิชาการภายในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า วิธีการดำเนินการด้านวิชาการ โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติงานประจำปี โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ติดตามส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนการสอน และมีการติดตามงานวิชาการภายในโรงเรียนอย่างมีระบบ จากการศึกษา เอกสาร หลักการ / แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการเตรียมการร่วมกัน สมเกียรติ รัตนวิฑูรย์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องพฤติกรรมกรรมการนิเทศของผู้บริหาร โรงเรียนต้นแบบการนิเทศภายในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน ตามการรับรู้ของครูผู้สอน พบว่าพฤติกรรมกรรมการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบการนิเทศภายใน ตามการรับรู้ของครูผู้สอน ปรากฏผลดังนี้ 1. ด้านความเป็นผู้นำ ครูผู้สอนรับรู้ว่าคุณบริหารโรงเรียนมีพฤติกรรมกรรมการนิเทศในระดับมาก โดยรับรู้สูงสุดในเรื่องการส่งเสริมให้ครูเตรียมการสอน และส่งเสริมให้ครูเตรียมการสอนและส่งเสริมให้ครูมีหน้าที่และความรับผิดชอบในงานที่เหมาะสมกับความถนัดหรือความสามารถ 2. ด้านมนุษยสัมพันธ์ ครูผู้สอนรับรู้ว่าคุณบริหารโรงเรียนมีพฤติกรรมกรรมการนิเทศในระดับมาก โดยรับรู้สูงสุดในเรื่องการวางตัวได้เหมาะสม แสดงตนเป็นมิตรกับบุคคล โดยทั่วไปและทักทายเป็นกันเองกับครูอยู่เสมอ 3. ด้านกระบวนการกลุ่มครูผู้สอนรับรู้ว่าคุณบริหารโรงเรียนมีพฤติกรรมกรรมการนิเทศในระดับมาก โดยรับรู้สูงสุดในเรื่องมีการประชุมเพื่อพัฒนางานร่วมกัน และมอบหมายงานให้ครูทุกคนมีโอกาสรับผิดชอบงาน 1 กิจกรรมนิเทศอย่างเหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการเตรียมการเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะทราบปัญหาและความต้องการของบุคลากรครู และบุคลากรทางการศึกษา

2. ขั้นการวางแผน ประกอบด้วย 11 แนวทาง 1) กำหนดขอบเขตของงานการนิเทศการศึกษา 2) กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ในการนิเทศการสอน 3) กำหนดระยะเวลาดำเนินงาน 4) กำหนดภารกิจดำเนินการ 5) กำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน 6) กำหนดผู้รับผิดชอบ 7) ประชุมปรึกษาวางแผนเลือกเทคนิคการนิเทศการศึกษา 8) สร้างเครื่องมือในการนิเทศการศึกษา 9) เลือกกิจกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนในรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบท 10) วางแผนการเลือกเครื่องมือการนิเทศการสอนให้เหมาะสมกับเทคนิคการนิเทศการศึกษา 11) สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้บริหารนิเทศการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 36) ; สัจด์ อุทรานันท์ (2530 : 46) ; สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 23) การดำเนินการนิเทศงานวิชาการ ขั้นตอนการวางแผน เป็นขั้นที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศภายในโรงเรียน และผู้เข้ารับการนิเทศจัดทำการประชุมหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหา

ความต้องการจำเป็นของสิ่งที่จะต้องมีการนิเทศรวมทั้งการวางแผน ขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จัดให้มีขึ้น การวางแผนและการกำหนดทางเลือก การวางแผน คือ การพิจารณาและการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลตามหลักวิทยาศาสตร์และกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายที่พึงประสงค์ ซึ่งรวมถึงการกำหนดการเลือกทางปฏิบัติรายละเอียดขั้นตอนการทำงานอย่างมีระบบที่สะดวกแก่การปฏิบัติและเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด สอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2543 : 17) ; นิพนธ์ ไทพานิช (2531 : 36) ; แฮริส (Harris. 1985 : 14-15) ; โคแกน (Cogan. 1973 : 36) และมานพ สุทธิศิลป์ (2541 : บทคัดย่อ) การวางแผนการนิเทศ วิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดวิธีการประชุม การหาวิธีดำเนินการ การกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน การคาดคะเนผลที่จะเกิดขึ้น และการวางโครงการวางแผนร่วมกับครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไศ์ศักดา วิจัยการใช้เกณฑ์มาตรฐานการนิเทศภายในสำหรับพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา และพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนส่วนใหญ่ร่วมวางแผนและรับผิดชอบงานร่วมกัน จากการศึกษาเอกสาร หลักการ / แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนส่วนใหญ่มีการวางแผนและรับผิดชอบงานร่วมกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวางแผนเป็นการกำหนดเป้าหมายแนวทางการดำเนินการ ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา วัตถุประสงค์ในการ ดำเนินการ เพื่อใช้เป็นหลักและทิศทางในการดำเนินการของสถานศึกษา

3. ขั้นการดำเนินการ ประกอบด้วย 4 แนวทาง 1) นิเทศการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย 2) สังเกตการสอนของบุคลากรครู 3) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดระบบการนิเทศการสอนหรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา 4) ดำเนินตามแผนปฏิบัติการการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 36) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา สังคอุทานันท์ (2530 : 46) การปฏิบัติตามความรู้ความสามารถและผู้ให้การนิเทศจัดทำกรนิเทศพร้อมทั้งควบคุมคุณภาพให้งานสำเร็จออกมาตามกำหนดและมีคุณภาพสูง ในขณะที่เดียวกันผู้บริหารก็จะให้การสนับสนุนในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ตลอดจนเครื่องใช้ต่างๆ ในการปฏิบัติงาน สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 23) การสร้างเครื่องมือและพัฒนาวิธีการมีความจำเป็นสำหรับผู้ทำกรนิเทศเพราะได้ว่าเป็นกระบวนการหลักที่สำคัญมีความจำเป็นต่อการนิเทศการศึกษา เป็นตัวที่จะให้การนิเทศการศึกษาประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว สอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2543 : 17) ; นิพนธ์ ไทพานิช (2531 : 36) ; แฮริส (Harris. 1985 : 14-15) ; โคแกน (Cogan. 1973 : 36) ปฏิบัติตามแผนการนิเทศ สังเกตการณ์สอน และการวินิจฉัยสั่งการ หมายถึง การคัดเลือกบุคคล การกระตุ้นให้คนทำงาน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การสาธิต การให้คำแนะนำ การให้กำลังใจ

และการอำนวยความสะดวกในการทำงาน กำหนดวิธีการสังเกต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไทศาล ทองเนื้อแปด (2547 : บทคัดย่อ) เรื่อง การปฏิบัติการนิเทศการศึกษาตามแนวทางการจัดการ ศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากการศึกษาเอกสาร หลักการ / แนวคิดทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นผู้ติดตามการดำเนินงาน และติดตามงานวิชาการภายในโรงเรียนอย่างมีระบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการดำเนินการทุกคน ต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนที่จัดเตรียมไว้ หรือมีปัญหาจะได้ร่วมปรับปรุงแก้ไขต่อไป

4. ชั้นประเมินผลการนิเทศ ประกอบด้วย 5 แนวทาง 1) รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง 2) กำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมิน 3) เลือกวิธีการประเมิน 4) สร้างเครื่องมือที่จะประเมิน 5) ประเมินหลังการนิเทศการศึกษาเพื่อนำผลมาพัฒนาระบบการนิเทศการศึกษา การศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิโคบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 36) ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา สัจด์ อุทรานันท์ (2530 : 46) การประเมินผลเป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศประเมินผลงานและประเมินผลการดำเนินงานที่ปฏิบัติ ไปแล้วว่าเป็นอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้างที่ทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 23) กรมวิชาการ (2543 : 17) ; นิพนธ์ ไทพานิช (2531 : 36) และแฮริส (Harris, 1985 : 14-15) การประเมินผลเป็นขั้นตอนการ ตรวจสอบการปฏิบัติงาน การรวบรวมปัญหาที่ปฏิบัติแต่ละขั้นตอนเพื่อหาทางแก้ไข ประเมินผล การนิเทศ ประชุมวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการนิเทศสอน การควบคุมอำนาจการ หมายถึง การตั้งเงื่อนไขการกระทำที่ผิด การให้ออกหรือเปลี่ยนคนงาน การดำหนิและวางกฎเกณฑ์ข้อบังคับ การ ประเมินผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานและการทำวิจัยค้นคว้าหาวิธีการใหม่ ๆ สอดคล้องกับ โคแกน (Cogan, 1973 : 36) วิเคราะห์การบวนการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ นราวิชัย บวรบุญฤทธิ์ เรื่อง ปัญหาและความต้องการของครูเกี่ยวกับการนิเทศการเรียน การสอนโดยคณะกรรมการการนิเทศกลุ่มโรงเรียน จากการศึกษาเอกสาร หลักการ/แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำปรึกษาและแนะนำช่วยเหลือครูผู้สอนมากกว่า การตรวจสอบ เสริมศิษย์ นิมพันธ์ดี (2539 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องความต้องการการนิเทศการศึกษา ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กิ่งอำเภอทุ่งทราย พบว่า ความ ต้องการการนิเทศการศึกษาของครู โรงเรียนประถมศึกษา รวมทุกด้านและแยกเป็นรายด้านอยู่ใน ระดับมากเรียงตามลำดับคือ ด้านพัฒนาหลักสูตร ด้านพัฒนาวิธีสอนและการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ด้านพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและด้านพัฒนาการวัดและประเมินผลการเรียน ทั้งนี้อาจ

เป็นเพราะว่าการนำผลจากการประเมินมาเปรียบเทียบกับเป้าหมายทำให้ทราบจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง ผลต่างที่เกิดขึ้นจะสะท้อนสิ่งที่ได้รับการพัฒนา

5. ขั้นปรับปรุงแก้ไขวิธีการนิเทศ ประกอบด้วย 4 แนวทาง 1) วางแผนการปรับปรุง เพื่อนำผลไปพัฒนาระบบการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา 2) ดำเนินการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 3) ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการนิเทศการสอนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อนำผลมาพัฒนาการนิเทศการศึกษา 4) สรุปผลและรายงานผลให้ผู้รับการนิเทศทราบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 36) ; กรมวิชาการ (2543 : 17) ; นิพนธ์ ไชยพานิช (2531 : 36) และโลแกน (Cogan, 1973 : 36) ติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศ งานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา ปรับปรุงแก้ไขวิธีการนิเทศ ประชุมวิเคราะห์ พฤติกรรมการนิเทศ ปรับปรุงแผน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไหลสาธิต ทองเนื้อแปด (2547 : บทคัดย่อ) เรื่อง การปฏิบัติการนิเทศการศึกษาตามแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พระนครศรีอยุธยา และกับ นราวิชญ์ บวรบุญฤทธิ์ (2540 : บทคัดย่อ) เรื่อง ปัญหาและความ ต้องการของครูเกี่ยวกับการนิเทศการเรียนการสอน พบว่า 1) ปัญหาและความต้องการของครูเกี่ยวกับการนิเทศการเรียนการสอนโดยกรรมการนิเทศของกลุ่มโรงเรียน 2) แนวทางเกี่ยวกับการนิเทศ การเรียนการสอน ได้แก่ การสำรวจสภาพปัญหา และความต้องการของครู การแจ้งวัตถุประสงค์ ช่วงเวลาการนิเทศ และติดตามอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอเพื่อนำผลมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป จาก การศึกษาเอกสาร หลักการ/แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา และครู ผู้สอนส่วนใหญ่มีการนำผลการนิเทศศึกษามาปรับปรุงแก้ไขต่อไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการนำ ผลการนิเทศศึกษามาปรับปรุงแก้ไขทำให้ทราบจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง ผลต่างที่จะเกิดขึ้นจะ สะท้อนสิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาในการนิเทศการศึกษาครั้งต่อไป

ผลการวิจัยครั้งนี้จึงแม้ว่าจะไม่มีการวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยตรงมารองรับก็ตาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการวิจัยและยึดหลักคู่มือการบริหาร สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยการพัฒนาแนวทางปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำแนวทางปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ทั้ง 5 ขั้นตอน 33 แนวทาง ไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติจริงในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์ที่แท้จริงกับนักเรียนต่อไป

1.2 บุคลากรในโรงเรียนควรตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ควรนำแนวทางการปฏิบัติที่ได้จากการวิจัยไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่มีคุณภาพ

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรดำเนินการจัดทำแผนการนิเทศกำกับติดตาม การปฏิบัติการการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรได้มีการชี้แจงประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ และตระหนักมองเห็นคุณค่าความสำคัญของการพัฒนา แนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา แต่ละขั้นตอน

2.2 การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน